

Sygn. akt VII U 902/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2017r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: Paulina Filipkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 listopada 2017r. w Warszawie

sprawy A. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o rekompensatę z tytułu pracy w warunkach szczególnych

na skutek odwołania A. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 3 marca 2017 roku, znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje A. B. prawo do rekompensaty z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz A. B. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

W dniu 20 lipca 2017r. **A. B.** złożyła, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., odwołanie od decyzji z dnia 3 marca 2017r., znak: (...), w której organ rentowy dokonał przeliczenia emerytury, a jednocześnie odmówił przyznania rekompensaty z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Ubezpieczona wskazała, że zaskarża decyzję w części odmawiającej prawa do przeliczenia emerytury z uwzględnieniem rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Zarzuciła, że u jej podstaw legły błędne ustalenia faktyczne sprowadzające się do uznania, że ubezpieczona nie legitymuje się 15 letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu swego stanowiska wskazała, że w okresie od 30 maja 1989r. do 3 grudnia 1989r., czyli przez 188 dni, świadczyła tę samą pracę, co wcześniej – w pełnym wymiarze czasu pracy. Charakter czynności faktycznych, na których oparty był stosunek pracy, nie uległ zmianie. Organ rentowy nie uznał jednak tego okresu z uwagi na brak świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Po jego uwzględnieniu łączny staż pracy ubezpieczonej w warunkach szczególnych będzie wynosił 5650 dni, tj. 15 lat, 5 miesięcy i 21 dni.

Biorąc pod uwagę zgłoszone zarzuty i powołaną argumentację, A. B. wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych oraz o zasądzenie na jej rzecz od organu

rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odwołanie z dnia 16 lipca 2017r., k. 2 – 4 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania.

Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy wskazał, że w dniu 17 lutego 2017r. A. B. złożyła wniosek o ustalenie prawa do rekompensaty. Zaskarżoną decyzją odmówiono uwzględnienia tego wniosku. Rekompensata przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 31 grudnia 1948r., jeżeli przed dniem 1 stycznia 2009r. wykonywał przez co najmniej 15 lat pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów art. 32 i 33 ustawy emerytalnej. Ubezpieczonej na potrzeby ustalenia prawa do rekompensaty uwzględniono okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. od 10 października 1974r. do 31 maja 1975r., od 16 października 1975r. do 30 listopada 1986r., od 1 czerwca 1987r. do 28 maja 1989r. oraz od 19 stycznia 1990r. do 3 kwietnia 1991r. na stanowisku geologa w terenie, w łącznym wymiarze 14 lat, 11 miesięcy i 22 dni. Nie został natomiast zaliczony okres zatrudnienia ubezpieczonej w Przedsiębiorstwie (...) na terenie Algierii w okresie od 30 maja 1989r. do 3 grudnia 1989r., ponieważ ubezpieczona nie przedstawiła świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych (odpowiedź na odwołanie z dnia 1 sierpnia 2017r., k. 7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. B., urodzona w dniu (...), była zatrudniona:

- w Przedsiębiorstwie (...) w W. (później w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w W.) w okresie od 10 października 1974 roku do 30 września 1991r. (świadectwo pracy z dnia 30 września 1991r., k. 5 akt kapitałowych tom I, świadectwo pracy z dnia 24 listopada 2006r., k. 7 akt kapitałowych tom I, zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 24 listopada 2006r., k. 9 - 13 akt kapitałowych tom I);

- w Wydawnictwie (...) sp. z o.o. w W. w okresie od 1 maja 1997r. do 31 lipca 1999r. w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku zastępcy głównej księgowej (świadectwo pracy z dnia 31 lipca 1999r., k. 25 – 27 akt emerytalnych tom I);

- w (...) sp. z o.o. w W. w okresie od 6 marca 2000 roku do 31 marca 2000 roku w wymiarze pełnego etatu, na stanowisku samodzielna księgowa (świadectwo pracy z dnia 31 marca 2000r., k. 29 akt emerytalnych tom I);

- w (...) sp. z o.o. w W. w okresie od 1 kwietnia 2000r. do 31 maja 2001r. na stanowisku samodzielnej księgowej, w pełnym wymiarze czasu pracy (świadectwo pracy z dnia 31 maja 2001r., k. 31 akt emerytalnych tom I);

- w (...) sp. z o.o. w W. w okresie od 1 czerwca 2001 roku do 30 czerwca 2007 roku na stanowisku samodzielna księgowa i główna księgowa (świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 2007r., k. 33 - 35 akt emerytalnych tom I);

- w (...) sp. z o.o. w W. w okresie od 1 lutego 2002r. do 30 czerwca 2015r. jako główna księgowa (zaświadczenie z dnia 30 czerwca 2015r., k. 43 akt emerytalnych tom I, świadectwo pracy z dnia 24 sierpnia 2015r., k. 53 akt emerytalnych tom I);

- w (...) w okresie od 1 lipca 2007r. do 17 listopada 2007r. na stanowisku głównej księgowej (świadectwo pracy z dnia 17 listopada 2007r., k. 37 – 39 akt emerytalnych tom I).

W okresie od 3 października 1991r. do 16 listopada 1992r. A. B. była zarejestrowana w Rejonowym Biurze Pracy i pobierała zasiłek dla bezrobotnych (zaświadczenie z dnia 17 listopada 1992r., k. 15 akt kapitałowych tom I). Następnie od dnia 1 grudnia 1992r. do 30 września 1996r. oraz od 1 października 1996r. do 30 kwietnia 1997r. była osobą prowadzącą działalność gospodarczą (potwierdzenie ubezpieczenia z dnia 28 listopada 2011r., k. 39 – 43 akt kapitałowych tom I, potwierdzenie ubezpieczenia z dnia 8 grudnia 2011r., k. 45 akt kapitałowych tom I).

W okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. ubezpieczona w okresach: od 10 października 1974r. do 31 maja 1975r. oraz od 16 października 1975r. do 30 września 1991r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała

prace: wiertnicze, hydrogeologiczne przy poszukiwaniu surowców i wody na stanowiskach: technik geolog, starszy technik geolog, dokumentator, a następnie samodzielny dokumentator, stanowiące prace geologa zatrudnionego w terenie – wymienione w wykazie A, dział I, poz. 4, pkt 19 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z dnia 4 lipca 1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu byłego Centralnego Urzędu Geologii. W okresie zatrudnienia u ww. pracodawcy korzystała z urlopów bezpłatnych w okresach: od 1 grudnia 1986r. do 31 maja 1987r., od 29 maja 1989r. do 18 stycznia 1990r. oraz od 4 kwietnia 1991r. do 30 września 1991r. (świadczenie wykonywania prac w warunkach szczególnych z dnia 3 lutego 2014r., nienumerowana karta akt emerytalnych tom I).

W dniu 23 maja 1989r. A. B. podpisała z Przedsiębiorstwem (...) umowę o pracę za granicą – w Algierii, na czas określony od 30 maja 1989r. do 9 października 1989r., w charakterze centralnego projektanta – kierownika grupy robót. Na czas od 29 maja 1989r. do zakończenia kontraktu macierzysty zakład pracy był zobowiązany udzielić ubezpieczonej urlopu bezpłatnego (umowa z dnia 23 maja 1989r., nienumerowana karta akt emerytalnych tom I).

Ubezpieczona i Przedsiębiorstwo (...) podpisałi trzy aneksy do umowy o pracę z dnia 23 maja 1989r. Jeden dotyczył zasad wynagradzania, dwa zaś okresu trwania umowy, który to okres najpierw został przedłużony do 31 grudnia 1989r., a potem skrócony do 17 grudnia 1989r. (aneksy do umowy z dnia 23 maja 1989r., nienumerowane karty akt emerytalnych tom I). Ostatecznie A. B., która kontrakt w Algierii rozpoczęła w dniu 30 maja 1989r., zakończyła prace przy jego realizacji z dniem 3 grudnia 1989r. (zaświadczenie z dnia 3 grudnia 1989r. oraz zawiadomienie z dnia 18 grudnia 1989r., nienumerowane karty akt emerytalnych tom I).

Wraz z ubezpieczoną do Algierii leciała oraz wracała K. B., która pracę na kontrakcie rozpoczęła wcześniej niż ubezpieczona, ale korzystała z tzw. rekuperacji, czyli dni wolnych w zamian za prace w soboty i niedziele. Miejsce pracy K. B. znajdowało się w innym rejonie Algierii, w znacznym oddaleniu od rejonu prac wykonywanych przez A. B.. K. B. zajmowała się poszukiwaniem żelaza, zaś ubezpieczona soli. Metoda poszukiwań była podobna i polegała na kartowaniu powierzchniowym (zeznania świadka K. B., k. 18 – 19 a.s., zeznania A. B., k. 19 – 21 a.s.).

A. B. po przylocie do Algierii w głównej bazie w B. otrzymała mapę i zadania, jakie ma realizować. Potem została przetransportowana do bazy, gdzie pracowała i jednocześnie mieszkała w niewielkim baraku. Tam musiała zorganizować sobie transport i ludzi do pomocy technicznej. Jej praca odbywała się w terenie po to, by potem zaprojektować miejsca wiercenia w celu odnalezienia soli. Według mapy ubezpieczona na każdy dzień wyznaczała marszruty i według tych marszrut przemieszczała się po terenie wraz z plecakiem. Zbierała tam próbki, opisywała co widzi i rejestrowała zmiany zachodzące na powierzchni ziemi. Osoba, która jej towarzyszyła realizowała zadania polegające na ochronie przed dzikimi zwierzętami oraz pasterzami, którzy w tamtych rejonach wypasali kozy, a także wchodziła w wyższe partie i stamtąd pobierała próbki. Praca terenowa rozpoczynała się około godziny 7.00 i kończyła około 16.00, kiedy następował powrót do bazy na obiad. Potem w bazie A. B., podobnie jak K. B., opracowywała materiały przywiezione z terenu i sporządzała dokumentację. Próbki raz w miesiącu były transportowane do głównej bazy. Warunki atmosferyczne podczas wykonywania wymienionej pracy były różne. Temperatury były wysokie, dochodziły do 50 stopni Celsjusza. Zdarzały się także silne wiatry bądź duże opady utrudniające pracę terenową (zeznania świadka K. B., k. 18 – 19 a.s., zeznania A. B., k. 19 – 21 a.s.).

A. B. w dniu 29 czerwca 2015r. złożyła wniosek o emeryturę (wniosek o emeryturę, k. 3 – 39 akt emerytalnych tom I). Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzją z dnia 27 lipca 2015r. przyznał ubezpieczonej emeryturę, obliczoną na podstawie art. 25 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (decyzja ZUS z dnia 17 lipca 2015r., k. 45 – 47 akt emerytalnych tom I).

W dniu 17 lutego 2017r. ubezpieczona wnioskuje do ZUS o doliczenie do emerytury rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Do wniosku dołączyła dokumenty dotyczące jej pracy w warunkach szczególnych (wniosek z dnia 16 lutego 2017r. z załącznikami, nienumerowane karty akt emerytalnych tom I).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 3 marca 2017r. decyzję przeliczającą emeryturę, w której jednocześnie wskazał, że nie ma podstaw do przyznania rekompensaty, ponieważ ubezpieczona nie udowodniła

15 lat pracy w warunkach szczególnych (decyzja ZUS z dnia 3 marca 2017r., nienumerowana karta akt emerytalnych tom I).

A. B. odwołała się od decyzji z dnia 3 marca 2017r. (odwołanie z dnia 16 lipca 2017r., k. 2 – 4 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie niekwestionowanych przez strony dowodów z dokumentów zawartych w aktach emerytalnych i kapitałowych. Ponadto za podstawę ustaleń faktycznych zostały przyjęte wiarygodne zeznania świadka K. B. oraz zeznania ubezpieczonej. Co prawda świadek i ubezpieczona nie pracowały w tym samym miejscu, a nawet podczas pobytu w Algierii – pomijając loty do Algierii i z powrotem – nie spotkały się, niemniej jednak K. B. ogólnie wiedziała, jaki był cel pracy ubezpieczonej w Algierii. Chodziło o poszukiwanie soli, co ubezpieczona potwierdziła i trudno było, biorąc pod uwagę zasady doświadczenia życiowego i logikę, zakwestionować zeznania świadka w tej części. Dodatkowo ważne było to, że i świadek, i ubezpieczona wiele lat pracowały w tym samym zakładzie pracy, na podobnych stanowiskach i obie od strony technicznej znały zasady wykonywania prac poszukiwawczych – bez względu na to, czy chodziło o sól, o żelazo, czy o inne surowce. Z tego względu opis świadka dotyczący metody pracy przy poszukiwaniu soli, zresztą zbieżny z tym, co opisała sama ubezpieczona, został oceniony jako wiarygodny.

Sąd dał wiarę zeznaniom ubezpieczonej, która wskazała w części te same okoliczności, o jakich zeznawała świadek. Również w pozostałym zakresie, którego nie obejmowała wiedza świadka, Sąd uwzględniając dokumenty oraz brak podstaw do tego, by negować to, co podała A. B., dał wiarę temu, co zeznała.

Sąd oddalił wniosek ubezpieczonej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu bhp. Zdaniem Sądu przeprowadzenieawnioskowanego dowodu na okoliczność oceny charakteru pracy wykonywanej przez ubezpieczoną w Algierii, było bezcelowe, niepotrzebne i jedynie przedłużałoby postępowanie. Sąd, uwzględniając zgromadzony materiał i obowiązujące przepisy, był w stanie samodzielnie ocenić, czy praca A. B. w spornym okresie, była pracą w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Dodatkowo Sąd uwzględnił, że zgodnie z poglądami prezentowanymi w orzecznictwie ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach co do zasady nie wymaga wiadomości specjalnych uzasadniających prowadzenie dowodu z opinii biegłego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 30 marca 2000r., II UKN 446/99, OSNP 2001/18/562 i z dnia 8 stycznia 2009r., I UK 201/08, Lex nr 738338, wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 20 lipca 2016r., III AUa 240/16).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 3 marca 2017r., znak: (...), jako zasadne zasługiwało na uwzględnienie.

Regulacja dotycząca rekompensaty z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych, o którą ubiegała się A. B., została wprowadzona do ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r., poz. 965). Art. 2 pkt 5 tej ustawy zawiera definicję rekompensaty rozumianej jako odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej. Z kolei warunki jej przyznawania oraz sposób jej obliczenia wskazują art. 21 – 23 zamieszczone w Rozdziale III „Rekompensata”. Art. 23 stanowi, że ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę oraz, że przyznawana jest ona w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W art. 21 ust. 1 ustawy wskazano natomiast, że rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Z art. 21 ust. 2 ustawy wynika zaś, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, o której mowa w cytowanych przepisach, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty

realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

Wskazane przepisy art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty: 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej, 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat. Z kolei w art. 21 ust. 2 tej ustawy została zawarta przesłanka negatywna, którą stanowi nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Może ona budzić wątpliwości, gdyż literalna wykładnia tego wyrwanego z kontekstu normatywnego przepisu może prowadzić do wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Skoro jednak, zgodnie z art. 23 ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Przyjąć tym samym również należy, że rekompensata nie przysługuje tym ubezpieczonym, którzy zostali objęci ubezpieczeniem społecznym lub rozpoczęli służbę po 31 grudnia 1998r. Słuszność wskazanej interpretacji potwierdził Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 17 grudnia 2015r. (III AUa 717/15, Lex nr 1964970).

Jeśli chodzi o wskazane wyżej przesłanki pozytywne nabycia prawa do rekompensaty, to analiza cytowanych przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, prowadzi do wniosku, że prawo do rekompensaty mają osoby urodzone po 1948r., które przed 1 stycznia 2009r. wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Podobnie jak przy ustalaniu tego okresu na potrzeby przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym, także przy ustalaniu prawa do rekompensaty będą uwzględnione tylko okresy, w których praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jednocześnie rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nawet jeśli tego prawa nie zrealizowała. Per analogiam prawa do rekompensaty nie ma osoba, która nie przeszła na emeryturę pomostową mimo spełnienia warunków.

W rozpatrywanej sprawie, zdaniem Sądu, A. B. legitymuje się okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wskazał, że uwzględnił jako taki okres, pracę w Przedsiębiorstwie (...) S.A. od 10 października 1974r. do 31 maja 1975r., od 16 października 1975r. do 30 listopada 1986r., od 1 czerwca 1987r. do 28 maja 1989r. oraz od 19 stycznia 1990r. do 3 kwietnia 1991r. na stanowisku geologa w terenie, w łącznym wymiarze 14 lat, 11 miesięcy i 22 dni. Jeśli chodzi zaś o okres pracy w Przedsiębiorstwie (...) na terenie Algierii w okresie od 30 maja 1989r. do 3 grudnia 1989r., to według Zakładu, nie podlegał on uwzględnieniu z uwagi na brak świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Odnosząc się do wskazanej okoliczności braku świadectwa, na jaką powołał się Zakład, należy podnieść, że wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 roku, II UKN 417/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, II UKN 598/00). Świadectwo pracy w warunkach szczególnych jest jednak dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c. i nie stanowi dowodu tego co zostało w nim odnotowane. Taki walor mają wyłącznie dokumenty urzędowe, do których w myśl stosowanego a contrario art. 244 § 1 k.p.c. nie zalicza się świadectwa pracy, skoro nie zostało sporządzone przez organy władzy publicznej ani inne organy państwowe (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 grudnia 2013r., III AUa 783/13, Lex nr 1409118). Z

Z powyższego wynika, że brak świadectwa pracy w warunkach szczególnych bądź w szczególnym charakterze nie stoi na przeszkodzie ustaleniu, że taka praca była wykonywana tym bardziej, że w razie wszczęcia postępowania sądowego, toczącego się wskutek odwołania ubezpieczonego od odmownej decyzji organu rentowego w sprawie przyznania

uprawnień do emerytury w wieku obniżonym (także w sprawie o rekompensatę), dopuszczalne jest przeprowadzanie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności, mających wpływ na prawo do świadczenia. Wynika to z tego, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego.

W rozpatrywanej sprawie A. B. nie otrzymała świadectwa pracy w warunkach szczególnych odnośnie zakwestionowanego przez ZUS okresu, ale skoro – zgodnie z tym, co zostało wskazane - w postępowaniu sądowym można przeprowadzać wszelkie dowody dla wykazania okoliczności spornych, Sąd przesłuchał świadka i ubezpieczoną odnośnie rodzaju prac realizowanych w Algierii w okresie od 30 maja 1989r. do 3 grudnia 1989r., a także uwzględnił dokumenty dotyczące tego spornego okresu. Świadek i ubezpieczona zgodnie wskazały, że A. B. pracując w Algierii stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace w terenie przy poszukiwaniu soli. Dodatkowo opracowywała materiał zdobyty podczas prac terenowych i przygotowywała dokumentację, co jednak także odbywało się w terenie (w bazie, gdzie ubezpieczona i pracowała, i mieszkała), a ponadto było realizowane w czasie przekraczającym 8 godzinny dobowy czas pracy.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43) – zwane dalej rozporządzeniem w sprawie wieku emerytalnego, do którego należy się odwołać na podstawie art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wskazuje w § 2 ust. 1, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W przypadku ubezpieczonej miało miejsce stale, w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywanie prac, o których mowa w Dziale I „W górnictwie” pod poz. 4 „Prace wiertnicze, geofizyczne, hydrogeologiczne i geodezyjne przy poszukiwaniu surowców i wody” wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego. Jak wskazują zeznania K. B., zeznania ubezpieczonej oraz dokumenty, A. B. stale realizowała czynności geodezyjne przy poszukiwaniu soli. Wykonywała je w terenie. Nie ulega więc wątpliwości, że zgodnie z wykazem A, Dział I, poz. 4 realizowała stale pracę w warunkach szczególnych. Dodatkowym potwierdzeniem tego jest to, że prace geodety terenowego, jakie wykonywała ubezpieczona w spornym okresie, zostały wymienione w Dziale I, poz. 4 pkt 4 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach (Dz. Urz. WUG z 1983r., Nr 8, poz. 12). Wprawdzie realizowanie wskazanych prac następowało za granicą, niemniej jednak w wyroku z dnia 5 listopada 2009r. (II UK 108/09) Sąd Najwyższy wskazał, że okres wykonywania za granicą pracy w szczególnych warunkach u pracodawcy zagranicznego podlega wliczeniu do okresu takiej pracy wymaganego przez § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), jeżeli został uznany za okres składkowy z mocy art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). W przedmiotowej sprawie, ubezpieczonej okres od 30 maja 1989r. do 3 grudnia 1989r. został uwzględniony jako składkowy, o czym świadczą decyzje dot. ustalenia wysokości kapitału początkowego. Wobec tego nie mogło być wątpliwości, że sporny okres, choć dotyczył pracy za granicą, podlegał uwzględnieniu jako okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Po zsumowaniu z okresem pracy w warunkach szczególnych, który zaaprobował organ rentowy, stanowi on łącznie ponad 15 lat. Tym samym warunek, którego spełnienie organ rentowy kwestionował, zdaniem Sądu, ziścił się.

Wobec powyższego A. B. spełniła przesłanki pozytywne, by uzyskać prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Jednocześnie nie zaistniały te przesłanki negatywne, które wykluczyłyby możliwość uzyskania rekompensaty. Sąd zatem zmienił zaskarżoną decyzję na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych na podstawie art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 k.p.c. Zgodnie ze wskazanym przepisem ubezpieczona była stroną wygrywającą, a wobec faktu, że reprezentował ją adwokat, zasądzeniu od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. podlegały koszty zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł. Wysokość tychże kosztów została ustalona na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r., poz. 1800 ze zm.) według stanu obowiązującego na dzień złożenia odwołania.